

C293 – BIN23

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

20 juni 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State over de bevoegdheid van de gemeenteraad over punten van gemeentelijk belang

1

Voorzitter: de heer Norbert De Batselier

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State over de bevoegdheid van de gemeenteraad over punten van gemeentelijk belang

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: Mijnheer de voorzitter, mijn vraag om uitleg betreft een uitspraak van de Raad van State over een bepaling in het huishoudelijk reglement van de gemeente Grimbergen.

Dit huishoudelijk reglement bevat de volgende bepaling: 'De gemeenteraad zal geen agendapunten behandelen die erop gericht zijn standpunten in te nemen over zaken die niet expliciet tot de gemeentelijke bevoegdheid behoren. Evenmin zal de gemeenteraad moties behandelen met onderwerpen waarover de gemeenteraad geen reglementaire bevoegdheid heeft.'

De mensen die destijds een klacht bij de Raad van State hebben ingediend, zijn van mening dat deze bepaling een onwettige inperking van de macht van de gemeenteraad vormt. Zoals we allemaal weten, is de gemeenteraad bevoegd voor alle zaken die van gemeentelijk belang zijn. Het gemeentelijk belang is veel breder dan de expliciete of reglementaire gemeentelijke bevoegdheden.

Aanvankelijk heeft de gouverneur de klagers geen gelijk gegeven. De klacht dateert overigens al van 1995. Nu, meer dan tien jaar later, heeft de Raad van State de stelling van de klagers wel gevolgd. De Raad van State stelt hierover het volgende: 'Overwegend dat zodoende de bestreden bepalingen de bevoegdheid van de gemeenteraad verengen; dat zij hiermee evenwel de perken van het artikel 91, tweede lid van de nieuwe gemeentewet aan een reglement van orde heeft gesteld, te buiten gaat; dat immers de bepalingen niet op basis van de nieuwe gemeentewet in het reglement moeten worden opgenomen; dat zij evenmin te beschouwen zijn als een bijkomende werkingsregel van de gemeenteraad, maar wezenlijk als een

maatregel in verband met zijn bevoegdheid.' Volgens de Raad van State is een gemeenteraad niet bevoegd om de eigen bevoegdheden te beperken. Bijgevolg wordt deze bepaling geschrapt.

De Raad van State vernietigt de betrokken bepalingen in het huishoudelijk reglement van Grimbergen. De nieuwe gemeentewet, waarvan in de klacht van 1995 nog sprake was, is ondertussen door ons eigen Vlaamse Gemeentedecreet vervangen. De bepalingen over het huishoudelijk reglement zijn in dit decreet niet fundamenteel gewijzigd. Dit betekent dat de uitspraak van de Raad van State in wezen van kracht blijft.

Het arrest van de Raad van State heeft een belangrijke precedentwaarde voor andere gemeenten. In heel wat Vlaamse gemeenten zijn dergelijke bepalingen in het huishoudelijk reglement opgenomen. Dit is niet altijd even expliciet als in Grimbergen gebeurd. Ik weet echter uit ervaring dat in bepaalde gemeenten nooit moties worden behandeld. Uit gesprekken met andere gemeenteraadsleden heb ik kunnen afleiden dat dit in minstens vier Vlaamse gemeenten het geval is. Moties betreffen steeds onderwerpen die buiten de expliciete gemeentelijke bevoegdheden vallen. Indien dit niet het geval zou zijn, zou het niet nodig zijn een motie in te dienen om een bepaald punt ter sprake te brengen. In een aantal andere gemeenten zijn dergelijke bepalingen niet letterlijk in het huishoudelijk reglement opgenomen, maar is mondeling een algemene afspraak gemaakt om moties nooit te behandelen. In de praktijk leidt dit tot willekeur. Indien bij het begin van een zitting op basis van een dergelijk huishoudelijk reglement moet worden beslist of een punt al dan niet tot de gemeentelijke bevoegdheden behoort, zal de meerderheid steeds tegen een motie van de oppositie stemmen. Dit leidt in feite tot een inperking van de mogelijkheden van de oppositie. Het arrest van de Raad van State gaat veel verder dan het schrappen van een technische bepaling in het huishoudelijk reglement van de gemeente Grimbergen. Het gaat hier om de bescherming van de fundamentele rechten van de gemeenteraadsleden en meer bepaald van de leden van de oppositie.

De schrapping van het artikel in het huishoudelijk reglement van Grimbergen betekent niet dat alle

gelijkluidende bepalingen in de huishoudelijke reglementen van andere gemeenten tegelijkertijd ook zijn vernietigd. In al deze gemeenten moeten de gemeenteraadsleden die met dergelijke problemen worden geconfronteerd een klacht bij de provinciegouverneur indienen. Die klachten brengen uiteraard heel wat administratieve rompslomp met zich mee.

Mijnheer de minister, indien u, in uw hoedanigheid van voogdijminister, een initiatief zou nemen, zou u dit kunnen vermijden. U zou op het niveau van de provinciegouverneurs een initiatief kunnen nemen. U zou eveneens een ministeriële brief kunnen rondsturen. Die initiatieven zouden alle gemeenten erop moeten wijzen dat hun huishoudelijk reglement ten gevolge van het arrest van de Raad van State geen bepalingen mag bevatten die het initiatiefrecht van de gemeenteraadsleden en de bevoegdheden van de gemeenteraad inperken. Acht u een algemeen schrijven over deze bepalingen wenselijk? Bent u van plan om stappen te zetten of hebt u al dergelijke stappen gezet?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, zoals mevrouw De Lobel daarnet al heeft verklaard, gaat het hier om een belangrijke principiële juridische kwestie. De Raad van State heeft hierover een arrest geveld. De Raad van State is van mening dat een huishoudelijk reglement enkel betrekking kan hebben op de werking van de gemeenteraad. Een huishoudelijk reglement kan de bevoegdheden van de gemeenteraad niet inperken. In het arrest wordt het toevoegen van deze bepalingen als volgt omschreven: '... door toe te voegen aan het huishoudelijk reglement dat de gemeenteraad geen onderwerpen zal behandelen die niet 'expliciet' tot de gemeentelijke bevoegdheid behoren, noch moties waarover de gemeenteraad geen 'reglementaire' bevoegdheid heeft.' De Raad van State heeft problemen met de woorden 'expliciet' en 'reglementair'.

Ik zal even toelichten hoe we de gevolgen van het arrest in de praktijk moeten inschatten. In principe moet alles kunnen worden geagendeerd. De indiener van een agendapunt moet de gelegenheid krijgen dit punt toe te lichten. Nadien moet de gemeenteraad beslissen of dit punt al dan niet een gemeentelijk belang behandelt. Het agenderen van dergelijke punten moet evenwel sowieso mogelijk zijn.

Op 6 april 2006 heeft de Raad van State hierover een arrest geveld. Dit arrest heeft evenwel betrekking op

een casus die tot ver in de tijd teruggaat, met name tot in augustus 1995. Dit is meer dan elf jaar geleden. Dit is twee legislaturen geleden. Het is mogelijk dat de indieners van de klacht ondertussen geen lid van de gemeenteraad meer zijn. Het arrest heeft evenwel een precedentwaarde.

Het huishoudelijk reglement van Grimbergen bepaalde vroeger dat de gemeenteraad geen agendapunten zou behandelen die erop gericht zijn standpunten in te nemen over zaken die niet expliciet tot de gemeentelijke bevoegdheid behoren. De gemeenteraad zou evenmin standpunten innemen over onderwerpen waarvoor de gemeenteraad niet reglementair bevoegd is. De Raad van State heeft geoordeeld dat deze bepalingen de bevoegdheid van de gemeenteraad verengen. Bovendien beperken dergelijke bepalingen de grenzen die, krachtens artikel 91, tweede lid, van de nieuwe gemeentewet, aan een reglement van orde kunnen worden gegeven. Het ging immers niet om een maatregel in verband met de werking van de gemeenteraad. Het ging hier om de bevoegdheden van de gemeenteraad. Bepalingen over de werking van de gemeenteraad kunnen, bijvoorbeeld, stellen dat punten per fax kunnen worden ingediend of bij een welbepaalde ambtenaar moeten worden ingediend. Ze kunnen ook toelichten hoe, indien hierover bepaalde vormafspraken zijn gemaakt, een toelichtende nota er moet uitzien. Volgens de Raad van State kan een huishoudelijk reglement geen bepalingen over de gemeentelijke bevoegdheden bevatten.

Het is mogelijk dat in andere gemeenten gelijkaardige bepalingen in interne reglementen zijn opgenomen. Aangezien ik hierover nog geen klachten heb ontvangen, kan ik die stelling onderschrijven noch ontkennen. Krachtens de huidige regelgeving moeten klachten hierover niet naar de administratie Binnenlandse Aangelegenheden worden gezonden. Ik ben het eens met de stelling dat gemeenteraadsleden die met bevoegdheidsbeperkende bepalingen in een huishoudelijk reglement worden geconfronteerd zelf het initiatief moeten nemen en zelf door middel van een klacht bij de toezichthoudende overheid om de schrapping van die bepalingen moeten vragen. Het Vlaams Parlement heeft die regel in verband met de organisatie en de uitoefening van het bestuurlijk toezicht trouwens recent in het Gemeentedecreet opgenomen. In ons jargon spreken we in dergelijke gevallen over een klachtentoezicht. Als minister bevoegd voor het Binnenlands Bestuur vind ik het vanzelfsprekend dat gemeenteraden hun bevoegdheid zo ruim mogelijk moeten kunnen invullen. Dit stemt overeen met de inhoud van het Gemeentedecreet.

Nu de Raad van State een arrest over de casus Grimbergen heeft geveld, lijkt het me beter niet te wachten tot gemeenteraadsleden zich met klachten tot de gouverneur of tot mij richten om het bestaan van gelijkaardige bepalingen in hun eigen huishoudelijk reglement formeel aan te klagen. Aangezien de arresten van de Raad van State erga omnes gelden, zal ik bij de inwerkingtreding van artikel 40 van het Gemeentedecreet een omzendbrief versturen. Dit artikel betreft de door de gemeenteraden goed te keuren huishoudelijke reglementen. Ik zal er de gemeenten voor de installatie van de nieuwe gemeenteraden schriftelijk op wijzen dat een huishoudelijk reglement geen bepalingen mag bevatten die de gemeentelijke bevoegdheden inperken. Ik zal in mijn omzendbrief verwijzen naar het arrest van de Raad van State waarop mevrouw De Lobel in deze vraag om uitleg de aandacht heeft gevestigd.

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: Voor dit antwoord kan ik de minister enkel bedanken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
